

УДК 378

КАРАШАЄВА Діляра,

асистент кафедри тюркології,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
e-mail: karashayeva@ukr.net

ПОКРОВСЬКА Ірина Леонідівна,

доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри тюркології,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
e-mail: irem2003@ukr.net

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглядається одна з проблем викладання кримськотатарської мови – необхідність впровадження інноваційних технологій та методів лінгводидактики у процес вивчення кримськотатарської мови студентами мовних спеціальностей. Особлива увага приділяється використанню комунікативних прийомів навчання та лінгафонного кабінету як методів активного розвитку комунікативної та лінгвокультурологічної компетенції студентів.

Ключові слова: методика; інноваційні технології; лінгафонний кабінет; кримськотатарська мова; ігрові технології; проектна методика.

Постановка проблеми. Мовна культура завжди була і залишається невід’ємним компонентом загальнолюдської культури. Враховуючи інтеграцію України до Європа та її стандартів, проблема вивчення мови як однієї з засобів міжкультурної взаємодії у соціальній та професійній сфері, є актуальною для сьогодення. Поруч із тим слід зазначити важливість вивчення регіональних мов та мов національних меншин, захист та підтримка яких у різних країнах та місцевостях є важливим внеском у побудування Європи, що заснована на принципах демократії та культурного різноманіття у межах національного суверенітету та територіальної цілісності; сприяє підтримці та розвитку культурного багатства та цвіту країни. Проте на цьому етапі виникає гостра проблема підвищення якості вивчення кримськотатарської мови – відсутність у достатній кількості навчально-методичної літератури та підручників для всіх рівнів навчання, яка б відповідала сучасним вимогам, увібравши у себе матеріал, необхідний для формування комунікативних мовленнєвих компетенцій та розширення культурологічних та соціокультурних знань студентів про кримськотатарську мову, культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки та етикету.

Мета статті. Розглянути способи підвищення ефективності вивчення кримськотатарської мови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню підвищення ефективності вивчення іноземних мов присвячено дослідження таких учених, як Г.М. Брос, М.В. Кларен, Л.В. Піроженко, О.І. Помітун та інші. Однак переважна більшість наукових робіт пов'язана з вивченням романських і германських мов, актуальність яких визначається їх активним використанням у політичній та економічній сферах міжнародних відносин. Сьогодні перед викладачами кримськотатарської мови стоїть важливе завдання оптимізації процесу навчання, підвищення ефективності вивчення мови студентами. Уся позааудиторна діяльність, нетрадиційні прийоми, нові способи навчання, все те, що викладач вносить у звичайне заняття зі складної дисципліни, використовується саме з метою створення внутрішньої мотивації студентів до вивчення цього предмету. Тематичні компоненти змісту практичного курсу з турецької мови, перераховані І. Л. Покровською [1], беручи до уваги спорідненість цих двох мов, також значною мірою актуальні і для викладання практичного курсу кримськотатарської мови як іноземної, тобто це повинні бути актуальні питання сучасного світу: людина та довкілля, проблеми молоді, подолання етнічних забобонів, глобальні мережі зв'язку – Інтернет, новітні технології та ін. У процесі навчання мові повинна відзначатися індивідуальність мов та культур. Володіння іншою мовою здобуває окрему цінність, якщо воно пов'язане з розумінням культури, знаннями про відносини, уяви та стереотипи представників мови, що вивчається.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній момент немає жодної класифікації методів навчання, яка б охопила широкий та різноманітний діапазон традиційних та нетрадиційних методів викладання кримськотатарської мови. Неможливо зупинятися на використанні тих чи інших методів окремо. Ефективного навчання кримськотатарської мови у вищих навчальних закладах можливо досягти гармонічним поєднанням традиційних та нетрадиційних засобів викладання. Інноваційні технології містять такі підходи до викладання мови, як інтерактивні методи викладання та використання технічних засобів навчання.

Термін «інтерактивний», запозичений в українську мову з англійської мови і має значення «взаємодіючий». Інтерактивне навчання – це в першу чергу діалогове навчання, у процесі якого здійснюється взаємодія вчителя та учня [2; с. 131].

Важливість інтерактивних методів полягає в тому, що учні не бояться виражати свої думки, можуть як погоджуватися, так і не погоджуватися з висловленими ідеями інших. Такі методи поділяється на чотири методи навчальної діяльності: парна (учень-педагог, учень-учень), фронтальна (учитель навчає групу чи підгрупу), групова, індивідуальна [3]. Практика показує, що інтерактивні засоби навчання сприяють підвищенню мотивації, закріпленню знань, розвитку творчості та комунікативних навичок студентів. Використання інтерактивних методів відповідає сучасній концепції навчання, яка ґрунтується на принципі активної діяльності учнів. Існують такі види інтерактивних підходів:

1. Проектна методика. За допомогою проектною методикою можливо досягти одразу декількох цілей – активізувати та поширити лексичний запас, закріпити вивчений лексично-граматичний матеріал [4]. Метод проектів може здійснюватися в рамках навчальної програми практично з будь-якої теми. Для проектного завдання можна використовувати різноманітні засоби – мультимедійні презентації, малюнки, колажі, схеми, таблиці, графіки і діаграми. Проект здійснюється за певною схемою: підготовка (вибір теми, формулювання проблеми і мети); організація проекту (складання плану дій, окреслення завдань для кожного студента); виконання проекту (пошук необхідної інформації, вибір способу реалізації та презентації проекту); презентація проекту; підведення підсумків. Приклад завдання на основі проектною методикою:

Leyhaniñ mevzusu: Radio studiyasında bir kün. Marafon “Acayıp seyaat”.

Maqsad: talebelerniñ nutuq inkişafi ve yaratacılıq qabilyetlerini inkişaf ettirüvi.

Talimat: talebeler arasında rollerni bölüp, bir radio leyhasını azırlamaq kerek. Eki talebe radio alıp barıcılarınıñ rolünde selâmlavni, musafirler için suallerni ve marafonniñ planını azırlamalı; eki talebe programmanıñ musafiri olaraq Ukrainanıñ farqlı şeerlerge yapqan seyaatlarından qalğan teesüratlarınen paylaşmalı; bir talebe turistik agentliginiñ reklamasını tüşünip çıqarmalı; bir talebe diñleyiciler için “Ukrainanıñ meraqlı yerleri” aqqında bilgi

yarışmasını teşkil etmeli; bir talebe seyaat azırlıkları ile bağlı tevsiyelerini azırlamalı. Butün talebeler vazifelerini azırlağan soñ, leyha sınıfıta sanalaştırıla.

Тема проекту: День на радіо. Марафон «Надзвичайна подорож»

Мета: розвиток мовлення та творчих здібностей студента.

Інструкція: підготувати радіопроект, розділивши між студентами такі ролі: двоє ведучих готують привітання, питання до гостей та план марафону; двоє гостей студії розповідають про враження від подорожі до різних міст України; один учасник презентує рекламу туристичного агентства; один учасник проекту пропонує вікторину для слухачів на тему «Місця України, що варто відвідати»; один учасник в ролі експерта готує поради щодо підготовки до подорожі. Презентація проекту здійснюється в аудиторії з використанням мультимедійних засобів

2. Ігрові технології. Поняття «ігрові педагогічні технології» включає в себе велику групу методів та прийомів організації педагогічного процесу. Використанню ігрової методики в навчанні іноземній мові присвячені роботи Е. Пассова, М. Скаткіна, Д. Ельконіна [5]. За допомогою ігрових технологій студенти отримують навички вирішення проблем, вправляються у використанні граматичних конструкцій та відпрацьовують лінгвокультурологічні реалії. Ігрові технології, у свою чергу можна розподілити, на такі види:

– Дебати вважаються ефективним засобом викладання мови завдяки тому, що дає можливість розвитку усіх чотирьох мовних вмінь – аудіювання, читання, мовлення та письма. Протягом проведення дебатів на визначену тему студенти вдосконалюють вміння аудіювання та мовлення, а також письма, коли учасники роблять нотатки щодо відповідей своїх опонентів з метою пропозиції власних контраргументів. Зокрема проведення саме такого виду ігрових технологій потребує серйозної підготовки з боку учасників, тому що студентам необхідно проаналізувати літературу відповідно до зазначеної теми, скласти план конспект та підібрати адекватні комунікативній ситуації, тези та положення. Можливості використання дебатів під час вивчення кримськотатарської мови детально розглянуто у дослідженні Л.С. Сейтхалілової [6].

– *Рольова гра* є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента. Рольова гра допомагає подолати мовні бар'єри студентів, значно підвищує обсяг їх мовленнєвої практики. [7]. У рольових іграх обов'язково формуються соціально-рольові відносини учасників. Від студентів вимагається не тільки вирішити поставлене завдання, але й правильно програти свою соціальну роль [8]. Наприклад, доцільно застосовувати ситуативно-рольові ігри, які використовують у навчанні: «*Restoranda*» («У ресторані»), «*Hastahanede*» («У лікарні»), «*Evimizge hoş keldiñiz*» («Ласкаво просимо до нашого дому») та інші.

– Під час викладання кримськотатарської мови можливе використання таких широковідомих форм інтерактивних методів, як «Мозковий штурм», «Асоціативний куш», «Мозаїка», «Заверши фразу», «Табу» та інші. Приклад проведення гри «Заверши фразу»: викладач починає використовувати умовну конструкцію *-sa/se* (наприклад, «*Yahşı iş tapsam, maşna alırım*» («Якщо знайду гарну роботу, то придбаю автомобіль»)). Студентам необхідно вигадати логічне продовження за зразком (наприклад, «*Maşna alsam, tatilde deñizge keterim*» («Якщо візьму автомобіль, під час відпустки поїду на море»)) і так далі). Такий тип гри полегшує засвоєння певної граматичної форми.

Використання технічних засобів навчання є невід'ємною частиною в інноваційних методах викладання мови. Мовна підготовка спеціалістів з іноземних мов вимагає щоденних тренувань, у тому числі імітації мовного середовища в навчальних аудиторіях. Прослуховування аудіозаписів, перегляд мультфільмів та кінофільмів допомагає студентам відчувати мовну атмосферу країни, мову якої вони вивчають. У цьому випадку суттєву допомогу та покращення рівня володіння іноземною мовою студентам забезпечують лінгафонні кабінети, мультимедійні лабораторії й інтерактивні класи. Переважна більшість інтерактивних (чи мультимедійних класів) розрахована як на групову роботу на заняттях, так і на самостійну роботу студентів. Таким чином, застосування інформаційних технологій в процесі вивчення іноземної мови допомагає збільшити усну практику для кожного студента, забезпечити високу мотивацію навчання, зробити процес навчання цікавішим [9]. Сучасні

лінгафонні кабінети виступають як нові засоби викладання іноземної мови. Вони використовуються для проведення різноманітних видів занять у якості засобу подання навчальної інформації, контролю засвоєння знань, опрацювання у студентів тих чи інших навичок, автоматизації навчального процесу.

Лінгафонний кабінет – це аудиторія, обладнана лінгафонними системами для сучасного навчання. Лінгафонною системою є комплекс звукотехнічного та проєкційного приладдя для відтворення та запису аудіовізуальних ефектів [9]. Кожне з робочих місць забезпечується телефонно-мікрофонною гарнітурою з мікрофонами зниженої чутливості та направленої діяльності. Така конструкція дозволяє усім студентам розмовляти уголос, не заважаючи один одному. На комп'ютерах лінгафонних кабінетів встановлюється програмне забезпечення (Nibelung, Лінко V8.3 та ін.), яке має великий набір функцій, що дозволяє викладачу ефективно та цікаво проводити навчання іноземній мові:

- функція створення моделі класу (кожний викладач може створити клас/и і зареєструвати в них учнів);

- трансляція екрану (викладач може транслявати те, що відбувається на його екрані одному чи декільком студентам в повноекранному чи віконному режимі. У повноекранному режимі трансляція займає весь екран, і студент не може скористатися іншими програмами, що дозволяється у віконному режимі);

- демонстрація студента (викладач може обрати студента для демонстрації його дій на екранах інших студентів; він також може спілкуватися з обраним студентом, і інші студенти можуть це чути);

- керування на відстані (окрім трансляції екрану, викладач може обирати будь-які програми для запуску на екранах студентів, дозволяти чи забороняти користування певними програмами, спостерігати за діями студентів, зупиняти роботу комп'ютерів)

- малюнок (викладач може малювати, писати, вставляти автофігури чи робити позначки олівцем на екрані студента, ці дії також доступні для демонстрації всьому класу);

- відтворення відео- та аудіоматеріалів (викладач може відтворювати відео- та аудіофайли по мережі, додавати інші аудіо- відеофайли у список відтворення, вирізати відео, додавати субтитри, робити закладки для необхідних уривків);

- функція веб-камери (викладач може транслявати відео та звуки з веб-камери на екранах учнів, функція корисна для різних фонетичних вправ);

- інтерактивна дошка (дозволяє викладачу і студентам одночасно працювати з одною інтерактивною дошкою, на дошку можна завантажувати текстові файли і малюнки; функція корисна для виконання вправ групою, розгадування кросвордів, проведення вікторин, інформацію на дошці можна зберегти для подальшого використання);

- магнітофон та репетитор (призначений для прослуховування навчального матеріалу з субтитрами в різних режимах навчання; викладач може визначити такі завдання для роботи студента з магнітофоном, як прослухати звуковий файл, записати свій голос на магнітофон, прослухати свій запис);

- розмова у групах (викладач може організувати живе усне і письмове навчання в групах, обрана функція буде виконуватися одночасно для усіх створених у класі груп, викладач і студенти обраної групи можуть чути один одного, працювати над письмовим завданням у виді текстового листування між викладачем та студентами, викладач може підключитися до будь якої групи для розмови і відправки текстових завдань);

- розмова за темою (викладач може створити декілька навчальних тем з текстами і малюнками; назви тем будуть видні і студенти можуть самі обрати тему і підключитися до завдання);

- екзамен (дозволяє викладачу створювати і редагувати бланки екзаменів; викладач може створити декілька тематичних розділів з питаннями, можливо створення різних видів питань: з варіантами відповідей, питання «правильно/неправильно», загальні питання, питання з заповненням пропусків, можна визначити кількість балів за кожне питання та обмежити час для складання іспиту, програма підраховує бали за всі відповіді, окрім загальних питань, показує статистику);

– опитування (функція дозволяє викладачу поставити запитання і одразу отримати відповіді студентів, цю функцію можна використовувати для проведення вікторин, викладач може відзначати правильні відповіді нагородою);

– функції для студента (усі функції та програми керуються викладачем, але студент має можливість здійснювати деякі самостійні дії протягом заняття: відправити викладачу текстове повідомлення, «підняти руку», щоб привернути увагу викладача, відправляти/отримувати файли, працювати з функцією «репетитор») [10].

Надзвичайно цікавим винаходом є використання функцій системи інтерактивного класу в кабінках для синхронного перекладу, що дає можливість студентам здійснювати переклад, не заважаючи один одному. І якщо під час перекладу в аудиторії увага студентів розсіюється, то знаходячись в кабінках, вони мають можливість працювати індивідуально. При цьому викладач може прослуховувати кожного студента (на моніторі викладача є номери кабінки) [11].

Таким чином, наявність широкого спектру функцій перетворює лінгвафонний кабінет в потужний і ефективний інструмент викладання іноземної мови, дає можливість використовувати численні цифрові освітні ресурси в навчальному процесі, що якісно підвищує рівень навчання та дозволяє раціонально розподіляти навчальний час.

Використання комп'ютерно орієнтованих засобів у процесі навчання іноземних мов сприяє підвищенню інтересу й загальної мотивації завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу; активізації навчання завдяки привабливим і швидкозмінним формам подання інформації, індивідуалізації навчання; оперативного доступу до інформації. Застосування комп'ютерно орієнтованих засобів навчання під час вивчення іноземних мов значно підвищує інтенсивність навчально-виховного процесу, дозволяє охопити значний обсяг навчального матеріалу, який завдяки позитивній мотивації засвоюється міцніше.

Висновки. Використання інноваційних технологій дають можливість підвищення ефективності вивчення кримськотатарської мови. Ідея створення навчальних програм з використанням комп'ютерів і відеозаписів, і впровадження їх у процес навчання іноземній мові є надзвичайно перспективною. Інтенсифікація навчання як одна з важливих сучасних тенденцій, диктує необхідність модифікувати урок іноземної мови, перетворювати його в урок – екскурсію, в урок – конференцію, урок – телеміст. Враховуючи індивідуальні особливості учнів, використання у навчанні кримськотатарській мові різноманітних форм роботи: самостійної, парної, групової є важливими засобами підвищення якості навчання і виховання студентів, дозволяє краще враховувати їхні індивідуальні відмінності, сферу інтересів та забезпечує студентам можливість досягти плановий результат.

Список використаної літератури

1. Покровська І. Л. Методика викладання турецької мови в інтерактивному класі. *Актуальні проблеми викладання іноземних мов (української, російської, англійської, китайської, турецької) у вищих навчальних закладах. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2015. С. 85-89.
2. Пентилюк М.І., Караман С.О., Горошкіна О.М. та ін. Методика навчання української мови в середніх закладах: підруч. Київ: Ленвіт, 2005. 400 с.
3. Ворзацька Л., Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади. *Дивослово*. 2005. №2. С. 5–9.
4. Wright A., Betteridge D., Buckby M. Games for Language Learning: Cambridge Handbooks for Language Teachers. Cambridge University Press, UK, 2006. 193.
5. Куц М.О. Імітаційно-ігрові технології у викладанні іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах. *Матеріали XXI Міжн.наук.-метод.конф. «Управління якістю підготовки фахівців»* (м. Одеса, 21–22квітня 2016 р.). Одеса: Вид-во ОДАБА, 2016. С. 128–130.
6. Сейтхалилова Л.С. Методик кьулланма. Дебат оюнлары кьырымтатар тилининь огренювинде ань-аневий олмагъан бир усулдыр. Симферополь: Кьырым девлет окъув педагогика нешрияты, 2007. 16 с.
7. Зозуля І., Присяжна О., Солодар Л. Основні сучасні методи викладання української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання мови як іноземної*. 2014. Вип. 9. С.22–27.
8. Чернова А. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. 2012. Т. 25(64). №1. Часть 2. С. 318–322

9. Галиуллина, Э.И. Использование мультимедийного лингафонного кабинета при обучении иностранным языкам. *Электронные текстовые данные*. М.: [б.и.], 2013. URL: <http://elibrary.ru/item.asp?id=17700476>.
10. Інтерактивний клас (ІК). Система управління комп'ютерним класом. Версія 7.0 R2. Керівництво викладача. Київ, 2013.
11. Малюга О. До питання інтерактивних методів навчання іноземної мови студентів нефілологічних спеціальностей на заключному етапі вищої школи. *Молодь і ринок*. 2014. № 2(109). С.86–69.

References

1. Pokrovska, I. L. (2015). Methodology of Teaching Turkish in the Interactive Classroom. *Actual Problems of Teaching Foreign Languages (Ukrainian, Russian, English, Chinese, Turkish) in Higher Educational Establishments*. Kyiv: Taras Shevchenko KNU, 85–89. (in Ukr.)
2. Pentyliuk, M. I., Karaman, S.O., Goroshkina, O.M. (2005). Methodology of Teaching the Ukrainian Language in Secondary Establishments. Kyiv: Lentiv, 400 p. (in Ukr.)
3. Vorzatska, L., Kratasyuk, L. (2005). Interactive Teaching Methods: Linguistic-and-Pedagogical Principles. *Dyvoslovo*, 2, 5–9. (in Ukr.)
4. Wright, A., Betteridge, D., Buckby, M. (2006). Games for language learning: Cambridge handbooks for language teachers. Cambridge: Cambridge University Press, 193 p. (in Eng.)
5. Kuts, M. O. (2016). Imitation-Game Technologies in Teaching Foreign Languages in the Higher Technical Educational Establishments. *Management of the Quality of Specialist Training*. Odessa: ODABA Publishers, 128–130. (in Ukr.)
6. Seitkhalylova, L.S. (2007). Methodical Guide. Debate Games as an Unconventional Method of Teaching the Crimean Tatar Language. Simferopol: Crimean Educational-and-Pedagogical State Publishers, 16 p. (in Cr. Tat.)
7. Zozulia, I., Prysyazhna, O., Solodar, L. (2014). The Main Modern Methods of Teaching Ukrainian as a Foreign Language. *The Theory and Practice of Teaching a Foreign Language*, 9, 22–27. (in Ukr.)
8. Chernova, A. (2012). Innovative Approaches in Teaching Ukrainian as a Foreign Language. *Academic Notes of V. I. Vernadsky Taurian National University. Series "Philology. Social Communications"*, 25 (64), 1, 2, 318–322. (in Ukr.)
9. Haliullyna, E.Y. (2013). Use of Multimedia Language Laboratory in Teaching Foreign Languages Retrieved from: <http://elibrary.ru/item.asp?id=17700476>. (in Rus.)
10. Interactive class (IC). Computer class management system. Version 7.0 R2. Teacher's Guide. Kyiv, 2013. (in Ukr.)
11. Maliuha, O. (2014). The Issue of Interactive Methods of Teaching Foreign Language to Students of Non-Philological Specialties at the Final Stage of Higher Education. *Youth and Market*, 2 (109), 86–69. (in Ukr.)

KARASHAYEVA Dilyara,

Assistant Lecturer of Turkology Department,
Taras Shevchenko Kyiv National University
e-mail: karashayeva@ukr.net

POKROVSKA Iryna,

Doctor in Philology, Associate Professor, Chair of Turkology Department,
Taras Shevchenko Kyiv National University
e-mail: irem2003@ukr.net

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING THE CRIMEA TATAR LANGUAGE AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Abstract. *Introduction. Language culture has always been and remains an integral part of universal culture. Taking into account the integration of Ukraine into Europe and its standards, the importance of studying regional and minority languages, whose protection and support in different countries and localities is an important contribution to building Europe based on the principles of democracy and cultural diversity within national sovereignty and territorial integrity should be noted. It promotes the maintenance and development of cultural wealth of the country. However, at this stage there is an acute problem of improving the quality of the study of the Crimean Tatar language that is the lack of sufficient quantity of educational-and-methodological literature and textbooks for all levels of education that meets the modern requirements, incorporating the material necessary for formation of communicative speech competences and the expansion of students' cultural and sociocultural knowledge about the Crimean Tatar language, cultural features of language carriers, their habits, traditions, norms of behavior and etiquette.*

Purpose. To consider ways to increase the effectiveness of studying the Crimean Tatar language.

Results. Nowadays there is no classification of teaching methods that would cover a wide and diverse range of traditional and non-traditional methods of teaching the Crimean Tatar language. Effective teaching of the Crimean Tatar language at establishments of higher education can be achieved through a harmonious combination of traditional and non-traditional teaching methods. Innovative technologies include such approaches to language teaching as interactive teaching methods and use of learning techniques. There are such types of interactive approaches as project methodology and game technologies, which, in their turn, are divided into debates, role-playing games, interactive games (Brainstorming, Mosaic, End the Phrase, Taboo, and Associative Bush).

The use of technical teaching means is an integral part of innovative methods of language teaching. Language training of foreign language specialists requires daily training, including simulation of the language environment in classrooms. Listening to audio, watching cartoons and movies helps students to feel the language atmosphere of the country, the language of which they learn. Thus, the use of information technologies in the process of learning a foreign language helps to increase the oral practice for each student, provide a high motivation for learning, make the learning process more interesting. Modern linguaphone rooms serve as new means of teaching a foreign language. They are used to carry out various types of classes as a means of presenting educational information, controlling knowledge acquisition, working out this or that skills in students, and automating the educational process.

Originality. The studies of such scientists as G. M. Bros, M. V. Claren, L. V. Pirozhenko, O. I. Pomitun and others are devoted to the issue of increasing the effectiveness of studying foreign languages. However, the overwhelming majority of scientific works is related to the study of Romance and Germanic languages. The question of optimizing the learning process, increasing the effectiveness of studying the Crimean Tatar language by students is still poorly investigated.

Conclusion. Intensification of training as an one of important current trends, dictates the need to modify the lesson in the Crimean Tatar language, convert it into a lesson-tour, a lesson-conference, a lesson-telebridge. Taking into account students' individual characteristics, the use of various forms of work: individual, pair, group ones while learning the Crimean Tatar language is an important means of improving the quality of students' training and upbringing. It can better take into account their individual differences, area of interest and provides students with the opportunity to achieve planned results.

Key words: *teaching method; innovative techniques; language laboratories; the Crimean Tatar language.*

*Одержано редакцією 01.12.2017
Прийнято до публікації 05.12.2017*